

Hodnocení žáků

Vypracoval: Petr Horáček, Jan Orálek

Definice a funkce školního hodnocení

- „Obecně vzato hodnocení je porovnávání „něčeho“ s „něčím“, při kterém rozlišujeme „lepší“ od „horšího“ a vybíráme „lepší“, nebo se snažíme najít cestu k nápravě či aspoň zlepšení „horšího“.“ - J. Slavík
- Školní hodnocení je systematický proces, který vede k určení kvalit a srovnání výkonů vykazovaných žákem nebo skupinou žáků.
- Funkce hodnocení
 - Informativní – pro rodiče
 - Zpětnovazební – pro žáka
 - Jako motivační prostředek

Typy hodnocení

- Znamkování
- Procentuální a bodové hodnocení
- Slovní hodnocení
- Alternativní hodnocení

Známkování

- Forma kvantitativního hodnocení vyjádřeného známkou 1-5
- Výhody známkování
 - Jedná se o jednoduchý a srozumitelný prostředek komunikace mezi učitelem a žákem a učitelem a rodiči.
 - Učitel i žák má okamžité srovnání výkonu ve vztahu ke zbytku třídy
- Nevýhody známkování
 - Škatulkování žáků na jedničkáře, pětkáře apod.
 - Neslouží jako dostatečný motivační nástroj.
 - Popisuje pouze momentální výkon žáka v zadaném testu a ne jeho celkovou osobnost.

Slovní hodnocení

- Forma kvalitativního hodnocení zahrnujícího celkový proces učení.
- Výhody
 - Předchází některým problémům klasického hodnocení.
 - Nedrží se pouze na povrchu, ale jde do hloubky a snaží se postihnout celou osobnost žáka.
- Nevýhody
 - Složité srovnání výkonu žáků.
 - Časově náročné pro učitele.
- Příklad
 - *„Významného zlepšení si dosáhl ve čtení. Je vidět, že na tom usilovně pracuješ. Pomohlo by ti čtení zajímavých knížek.“ – rvp.cz*

Alternativní hodnocení

- Hodnocení má motivující charakter.
- Učitel individuálně přistupuje k jednotlivým žákům a upravuje hodnocení studentům přesně na míru.
- Hodnocení má pozitivní charakter i v případě neúspěchu žáka.
- Využití bodového a procentuálního hodnocení, které slouží k výpočtu známky na vysvědčení.
- Dvojí vysvědčení – klasické (1-5) a školní (hodnocení práce za celý rok)

Další dělení

Formativní

- Poskytuje informaci o výkonu ve chvíli, kdy je možné známku ještě zlepšit.
- Příklad
 - Zpětná vazba učitele nebo cílená rada vedoucí ke splnění cíle.

Sumativní

- Slouží k posouzení výkonu po skončení činnosti, kdy již není možné známku měnit.
- Příklad
 - Známkování čtvrtletní práce.

Další dělení

Normativní

- Srovnávání výsledků v rámci kolektivu.
- Učitel stanoví průměr podle výkonu žáků, ti kteří ho překročí dostanou známku 1 a 2, ti slabší dostanou 4 a 5. Průměrní dostanou za 3.
- Nevýhody
 - Při zlepšení třídy dostávají žáci de facto stále stejné ohodnocení.
 - Obtížná srovnatelnost s jinou skupinou.

Kriteriální

- Jasně stanovená kritéria pro dosažení známky.
- Každý žák je hodnocen individuálně.
- Všichni mohou být hodnoceni výborně.

Další dělení

Heteronomní

- Klasický způsob hodnocení, kdy učitel drží nástroje hodnocení ve svých rukou a slouží k motivaci a pobízení žákova výkonu.

Autonomní

- Zdrojem hodnocení je žák sám.
- Učí se posuzovat vlastní práci a sám si určuje cíle k rozvoji samostatnosti.

Odcizenost hodnocení

- V našem školství jasně převládá heteronomní hodnocení, které se žákovi odcizuje.
- Nezajímá ho, co ve škole dělá, ale pouze známka, kterou za to dostane, jelikož ta zajímá rodiče.

Validita hodnocení

- Správnost hodnocení by měla být postavena na jasně stanovených kritériích.
- Žák by měl dopředu vědět, co se naučí.
- V hodině by se měl naučit to, co bylo slíbeno.
- Učitel musí zkoušet a hodnotit pouze z probrané látky.

- Žák: Paní učitelko, jsem překvapen, že jsem z dějepisu dostal trojku. Výsledky testů jsem přece neměl tak špatné.
- Učitelka: Víš, musela jsem vzít v úvahu Tvé časté absence. Mnoho témat Ti zcela uniklo.

Obhajoba hodnocení

- Při hodnocení žáků by měl učitel dodržovat nestrannost a snažit se hodnotit objektivně.
- Měl by dodržovat validitu hodnocení.
- Pro své známkování by měl mít podklady a měl by být schopen ho obhájit.

K zamyšlení

- Žákovi vychází na vysvědčení jednoznačně známka 5. Rozčilený rodič jde za ředitelem a žádá zlepšení žákovy známky. Ředitel reaguje tak, že jde i s rodičem za vámi a žádá vysvětlení známky.
- Jak byste se jako učitelé zachovali?